

**Har du funderingar på
att sälja nakenbilder?**

Förberedelser

- Läs materialet "till läraren"
- Läs igenom lektionsplaneringen och se filmen
- Förbered eventuella post-it-lappar, mini-whiteboards eller Mentimeter med börjorna
- Förbered för värderingsövningar

Lektionsplanering

- Förförståelse
- Se filmen
- Arbeta med filmens innehåll
- Vad säger lagen?
- Här kan du få stöd
- Att anmäla
- Extra: arbeta vidare med kortleken

1. Förförståelse

Det här materialet är till för att stötta och ge elever verktyg för att hantera att internet är en naturlig del av livet och en integrerad del av skoldagen. När unga beskriver vad internet betyder för dem blir det tydligt att de inte drar en skarp linje mellan livet offline och online. Elever tillbringar ofta många timmar på exempelvis sociala medier eller spelar onlinespel. Allt är lika levande, lika verkligt. Det är en lavin av intryck som kommer till våra unga, till våra elever.

Att bemästra den genom egna filter, magkänsla och kloka val - det är guld värt.

Innan ni börjar kan du ta upp begreppen *nudes* och *nakenbilder*. Fråga vilket begrepp eleverna har hört mest, eller vilket de föredrar att använda. Finns det kanske en värdering i de olika begreppen? Låt eleverna fundera över om orden är likvärdiga, eller om de kan/ska användas i olika sammanhang.

2. Se film "Har du funderingar på att sälja nakenbilder?"

3. Arbeta med filmens innehåll

Poängtera att de samtal och diskussioner som ni nu kommer ha tar sin utgångspunkt i filmen och de karaktärer som var med i den. Eleverna behöver inte vid något tillfälle utgå från egna erfarenheter eller upplevelser. Prata om att det här kanske inte rör alla – men att gruppsyck kan ta sig olika uttryck, och på sociala medier eller i spel kan

det se ut så som filmen visar. Låt gärna eleverna komma med egna exempel på hur gruppsyck fungerar och i vilka situationer det är aktuellt.

Till denna lärarhandledning finns en powerpointpresentation där till exempel börjar, frågor och länkar finns inlagda. Använd gärna den parallellt med det stöd du finner i det här dokumentet.

Börjar – arbeta i par eller grupper

Den här övningen kan du välja att genomföra med till exempel post-it-lappar, mini-whiteboards eller kanske vill ni skapa ett gemensamt ordmoln med

Mentimeter? Det går förstås också bra att enbart använda börjorna muntligt som ingångar till temat och samtalet.

Fyll på meningen så att den blir komplett, enligt era tankar

Tänk på att det ofta kan vara en ung person som frågar om att köpa nakenbilder – det är alltså inte alltid en vuxen eller äldre.

- Den som säljer nakenbilder vill ofta...
- Den som vill köpa nakenbilder...
- Det är viktigt att tänka på att...
- De här pengarna...
- Gruppsyck innebär att...
- Det roligaste på nätet och sociala medier är...
- Det som är jobbigt med nätet och sociala medier är...

Värderingsövningar

Välj den värderingsövning som passar er bäst, eller blanda flera övningar. Fördjupa och diskutera genom att låta några elever berätta varför de valde ett visst alternativ. Låt dem också gärna spinna vidare på varandras tankar och ställa följdfrågor.

Ja och nej-frågor – Låt eleverna använda färger eller skyltar med ja/nej som de håller upp för att svara.

Stå på linje – Låt eleverna placera sig på en rad där ena änden är absolut ja, den andra absolut nej, och gradvis ja/nej som en skala på linjen.

Heta stolen-värderings-övning – Den som håller med ställer sig upp. Den som inte håller med sitter kvar på stolen.

- Det är helt okej att sälja nakenbilder om det inte syns vem de föreställer.
- Det är okej att sälja nakenbilder om du verkligen behöver pengar.
- Det är en kul och spännande grej att sälja nakenbilder.
- Kommer Charlie att sälja nakenbilder på sig själv?
- Nakenbilderna kan användas för utpressning senare.
- Den som säljer nakenbilder har makt över den som köper.
- Den som köper nakenbilder har makt över den som säljer.
- Det värsta som kan hända är att ens föräldrar får veta.
- Det vore jobbigt om den som köper nakenbilder får reda på vem man är.
- Andra ska inte döma den som säljer nakenbilder.
- Sälja nakenbilder är ett bra sätt att tjäna pengar.
- Skyll dig själv om du inte tar chansen att tjäna pengar.
- Sådana pengar känns fel.
- Man ska jobba för sina pengar.
- Nakenbilder är ingen big deal så länge bilderna är anonyma.
- Nakenbilder utan ansikte är bara tråkiga.
- Vuxna förstår inte hur unga tänker.
- Det går att prata med vissa vuxna.
- Föräldrar får aldrig veta vad vi gör på sociala medier.
- Jag vet vem jag kan prata med om jag mår dåligt över något som hänt.
- Den som valt att göra något ska inte ha dåligt samvete.
- Den som säljer nakenbilder ska tänka på vad det kan leda till i framtiden.
- På vår skola finns det vuxna att prata med.
- Det är lätt att gå sin egen väg och strunta i gruppträck.
- Det går inte att prata med vuxna.

Diskussion

Välj några frågor att diskutera. Låt eleverna först diskutera i par eller grupper, för att sedan presentera det de kommit fram till för hela klassen. Välj om alla elever ska diskutera samma fråga, eller om varje grupp ska få dra varsin fråga att diskutera. Kanske dyker det också upp följdfrågor som ni vill prata vidare om.

Ta upp begreppet *normaliseringsprocess* – att gränserna för vad som anses normalt i en grupp eller ett sammanhang förskjuts. Det kan handla om att "alla andra gör det", eller att någon med tiden upplever till exempel brottsliga beteenden eller våld som det normala.

- Varför säljer Charlies kompis nakenbilder?
- Charlie får höra att hon inte ska övertänka. Vad menar kompiserna med det?
- Varför vill kompiserna att Charlie också ska sälja nakenbilder, tror du?
(Låt eleverna fundera över om detta är en del av en normaliseringsprocess – och i så fall, på vilket sätt?)
- I vilka situationer kan någon göra sådant man annars inte skulle göra?
- Hur viktigt är det att andra gör samma sak för att du själv ska göra något?
- Ge Charlie några råd. Vad ska hon tänka på?
- Vad tänker Charlie när mamma säger att hon inte får en ny mobil?
- Varför är det viktigt med nya saker, till exempel väskor, mobiler, kläder?
(Är även detta en del av normaliseringsprocessen i vissa grupper – att det är ett måste att ha rätt kläder, mobil etcetera?)
- Vad skulle det kunna leda till om Charlie säljer nakenbilder på sig själv?
- Vilka konsekvenser kan det bli om man skickar nakenbilder? Går det att skydda sig från eventuella konsekvenser?
- Vad kan föräldrar göra för att stötta sina barn så att de vågar berätta om något jobbigt händer?
- Vem har makten? Den som säljer, eller den som köper nakenbilderna?
(Går det att utjämna makten?)
- Vad kommer mamman att säga om Charlie köper en ny telefon?
Vad borde mamman säga och göra?

Vad säger lagen?

Att sälja nakenbilder på sig själv är inte olagligt i Sverige. Däremot är det en olaglig handling att köpa nakenbilder. Det gäller både för barn och vuxna. Att betala för en nakenbild på ett barn kan innebära brottet utnyttjande av barn för sexuell posering (för barn under 15 år krävs inte omständigheter såsom ersättning för att brottet ska aktualiseras). Det kan också handla om det som i lagen kallas för barnpornografibrott.

Den som är över 15 år är straffmyndig och kan dömas för olika brott. Den som är straffmyndig och döms för ett brott hamnar i belastningsregistret, något som i sin tur kan leda till problem, till exempel när man söker vissa typer av jobb.

Men barn under 15 år kan också begå brott – även om de inte kan få något straff för dem. För barn under 15 år finns det andra konsekvenser.

Det kan alltså vara olagligt att köpa nakenbilder på barn även om den som köper själv är ett barn.

Diskutera

- Är allt som är olagligt fel?
- Var det någon som gjorde något olagligt i filmen, och vad var det i så fall?

ECPAT chattar med unga: om grupptryck

Så här kan det se ut när barn och unga chattar med oss. På vår hemsida dittecpat.se/alleman chatten hittar du fler chattar där du kan läsa andras frågor och funderingar – anonyma och med chattarens godkännande. Genom att läsa andras chattar kan du få svar på en egen fundering eller upptäcka något nytt.

Besökare

Jag har flera kompisar som säljer bilder, och de är ganska på mig och tycker att jag också ska sälja. Jag vet inte vad jag ska göra.

Stödperson

Dina kompisar säljer bilder och de tycker att du också ska sälja. Vad tänker och känner du om det?

Besökare

De kan ju köpa massa saker som de inte deras föräldrar köper till dem, så det skulle ju va något. Då kan jag också köpa saker.

Stödperson

Så du tänker att du skulle kunna köpa massa saker som du inte kan få av dina föräldrar?

Besökare

Ja. De har inte så mycket pengar så jag får typ aldrig nya saker.

Stödperson

Om dina föräldrar skulle kunna ha köpt alla grejer som du vill ha, skulle du vilja sälja bilder då?

Besökare

Nej, det skulle jag nog inte.

Stödperson

Vad tänker du kring det då, att du inte skulle sälja bilder annars?

Besökare

Att jag nog egentligen inte vill göra det.

Stödperson

Nej, okej. Och du behöver inte göra någonting som du inte vill.

dittecpat.se/alleman chatten

Här kan du få stöd

Berätta vilka/vilken personal på skolan som "har koll" på sådant här - vem kan/bör elever prata med?

Hur ska du prata med en vuxen när du kanske skäms eller tycker att något är jobbigt? Låt eleverna diskutera hur de kan börja, ta kontakt eller söka stöd.

Berätta att OM eleverna tar kontakt med en vuxen, men upplever att de inte får bra stöd – så ska de inte ge upp. Det

finns alltid någon annan de kan prata med. Diskutera hur en sådan situation kan hanteras. Berätta att det är ditt och andras professionella ansvar som lärare, kurator eller annan skolpersonal att hantera det eleverna berättar. Elever ska känna sig trygga i att de kan få vägledning och stöd. Om du som vuxen själv inte vet hur du ska hjälpa kan du lotsa dem vidare till någon som vet mer.

Ditt ECPAT

På Ditt ECPAT finns artiklar om olika ämnen, exempelvis om vad som är olagligt eller inte, om att skicka eller ta emot nakenbilder, om hur en polisanmälan går till, med mera. Gå in på hemsidan och visa de artiklar som tar upp de områden som tagits upp under lektionen, så att eleverna vet var de kan hitta stöd och hjälp.

WWW.DITTECPAT.SE

ECPAT Föräldrahjälpen

På ECPAT Föräldrahjälpen finns stöd för föräldrar och andra viktiga vuxna i barns närhet. Här finns till exempel information om hur olika appar fungerar, vad som är olagligt och inte samt barns tips och råd till vuxna.

WWW.ECPAT.SE/FORALDRAHJALPEN

Tips på reflektioner att skicka med till eleverna

- Varför säljer man nakenbilder, tror du?
- Skulle du kunna sälja nakenbilder – och skulle du i så fall sätta upp regler för dig själv? Vilka?
- Vem köper nakenbilder, tror du?
- Vad skulle du göra om någon pressade dig att skicka nakenbilder?